

Артър Конан Дойл

Тайната на заключената
стая

– И тъй, драги ми Уотсън – забеляза Шерлок Холмс, хвърляйки настрана страниците с обявленията на Дейли Телеграф – времето на големите сензационни случаи отмина. Човекът, или поне престъпникът, е изгубил всичката си предприемчивост и оригиналност. Колкото до моята практика, изглежда, че ще трябва да се занимавам само с намирането на изгубени луксозни моливи и да давам съвети на млади девизи от пансион. Сега обаче, струва ми се, че ще стигна дъното. Ето тая бележка, получих я сутринта и предполагам, че ще отбележи моето падение. Прочети я.

Той ми подхвърли едно смачкано писмо. Бе изпратено от Монтагю Плейс, носеше дата от предната вечер и имаше следното съдържание:

„Драги г-н Холмс, много искам да се посъветвам с вас дали да постъпя като гувернантка в едно семейство. Ще ви посетя утре в десет часа, ако ви е удобно.

С почитание: Виолет Хънтър“

– Познаваш ли младата дама? – попитах аз.

– Не.

– Сега е десет и половина.

– Да, и не се съмнявам, че тя звъни в момента. – Може да се окаже много по-интересно, отколкото предполагам. Спомняш ли си историята със синия рубин, която отначало изглеждаше да е само една прищявка, но доведе до сериозни разследвания? Същото може да е и с тоя случай.

– Е, нека се надяваме, че ще е тъй. Но съмненията ни скоро ще се разсеят. Ако не греша, ето и въпросното лице.

В този миг вратата се отвори и една млада дама влезе. Тя бе спретнато облечена, а лицето ѝ беше открито и изпъстрено със ситни лунички. Притежаваше решителността на жена, която е трябвало сама да си извоюва път в живота.

– Навярно ще ме извините, задето ви безпокоя – каза тя, когато моят приятел стана, за да я поздрави – но ми се случиха някои много странни неща и понеже нямам нито родители, нито роднини, с които да се посъветвам, помислих, че може би ще бъдете така добри да ме напътите какво да правя.

– Моля седнете, госпожице Хънтър. Ще бъда щастлив, ако мога да ви услужа с нещо.

Забелязах, че Холмс бе благоприятно настроен поради маниера и говора на новата си клиентка. Той я изгледа с изпитателен поглед, след

това седна удобно на стола си и със спуснати клепки и склучени ръце заслуша историята ѝ.

– Бях пет години гувернантка – каза тя – в семейството на полковник Спенс Мънро, но преди два месеца полковникът получи назначение в Халиракс и взе децата си със себе си. И тъй аз останах без работа. Давах реклами, отзовавах се на търсения, но безуспешно. Най-сетне малкото пари, които бях спестила, започнаха да свършват и аз просто не знаех какво да правя. Има една доста известна агенция за гувернантки в Уест Енд, наречена „Уестауей“. Там ходех веднъж седмично, за да видя дали няма някое подходящо предложение за мене. Уестауей е името на основателя на фирмата, но в действителност тя се управлява от госпожица Стопър. Тя седи в своята малка канцелария, а дамите, които търсят работа, влизат една по една. Тя проверява в своя тефтер, за да види, дали няма нещо подходящо за тях.

Миналата седмица, както обикновено, влязох в малката канцелария, намерих, че госпожица Стопър не е сама. Един огромен пълен човек със засмяно лице и очила на носа седеше от едната ѝ страна и разглеждаше много внимателно дамите, които влизаха. Когато влязох и аз той доста явно подскочи на стола и бързо се обърна към госпожица Стопър.

– Тази ще подхожда – каза той, – не бих могъл да намеря нищо по-добро. Чудесно! Чудесно! Изглеждаше доста ентузиазиран и с голямо задоволство потриваше ръце. Имаше приветлив вид и аз с удоволствие го наблюдавах.

– Нали търсите работа, госпожице? – запита той.

– Да, господине.

– Като гувернантка?

– Да, господине.

– И каква заплата ще искате?

– Напоследък получавах четири лири месечно при полковник Спенс Мънро.

– Как може човек да предлага толкова малка сума на дама с такива качества?

– Моите качества, господине, може да не са такива, каквито вие предполагате – казах аз. – Малко френски, малко немски, музика и рисуване.

– Достатъчно – каза той. – Не става дума за това. Въпросът е имате ли държанието на дама? Това е накратко всичко. Ако не, вие не сте годна да възпитавате дете, което може някой ден да играе роля в историята

на страната. В противен случай как би могъл човек да ви приеме с една тъй малка заплата? Вашата първоначална заплата при мене ще бъде 100 лири годишно.

Можете да си представите, господин Холмс, че за мен такава едно предложение изглеждаше невероятно. Господинът обаче, навярно съзирайки недоверчивия ми поглед, отвори портфейла си и извади една банкнота.

– Имам обичай – каза той с най-приятна усмивка – да давам на моите млади госпожици в аванс половината от заплатата им, за да могат да посрещнат малките си разноски по пътуването и за дрехи.

Струва ми се, че никога не бях срещала толкова щедър и тъй умен човек. Понеже бях вече задлъжняла на съседите си търговци, авансът щеше много да ме улесни. Но все пак имаше нещо неестествено в тази сделка, което ме накара да пожелаая да узная малко повече, преди да реша окончателно.

– Мога ли да попитам къде живеете, господине? – казах аз.

– В Хампшир. Чудесна околност. В замъка Копър Бийч. На пет мили от Уинчестър. Околността е великолепна, драга ми млада госпожице, а също и старият замък е чудесен.

– А длъжността ми, господине? Желая да зная каква ще бъде тя.

– Едно дете – един шестгодишен палавник. Само да можете да го видите как убива буболечки с пантофа си: Пляс! Пляс! Пляс! Три падат, преди да мигнете.

Смеейки се, той се облегна на стола.

– Аз бях малко изненадана поради странния характер на игрите на детето, но смехът на бащата ме накара да помисля, че навярно се шегува.

– Единствената ми длъжност тогава – казах аз – ще бъде да се грижа за това дете, нали?

– Не, не само това, млада госпожице – рече той. – Длъжността ви ще бъде, както вече се досещате, да изпълнявате някои малки заповеди на жена ми и се подразбира, че те ще бъдат от такъв характер, щото всяка почтена дама би ги изпълнила. Намирате ли, че ще е трудно, а?

– Ще бъда щастлива, ако мога да ви бъда полезна.

– Точно тъй. Сега за дрехите например. Ние сме честни хора, знаете – малко капризни, но добри. Ако ви дадем да носите определена дреха, бихте ли се противопоставили на тая наша малка прищявка?

– Не – казах аз, доста изненадана от думите му.

– Или да седнете тук, да седнете там. Не бихте имали нищо против,

нали?

– О, не.

– Или да си отрежете косата, преди да дойдете при нас?

– Не можах да повярвам на ушите си. Както навярно сте забелязали, господин Холмс, косата ми е красива, а цветът ѝ е кестеняв. Смятах, че е доста артистична. Не можех да си представя, че бих могла да се разделя с нея.

– Страхувам се, че това е съвсем невъзможно – отвърнах аз.

Той нетърпеливо ме наблюдаваше с малките си очи и когато заговори, забелязах, че по лицето му мина сянка.

– Но това е доста важно – каза той. – Това е един малък каприз на жена ми, а знаете, госпожице, че женските капризи трябва да се изпълняват. И тъй, вие не желаете да си отрежете косата?

– Не, господине, наистина не мога – отговорих аз твърдо.

– Е, много добре. Тогава това разрешава въпроса. Жалко, защото във всяко друго отношение вие така добре подходите. В такъв случай, госпожице Стопър, бих желал да видя някоя друга от вашите дами.

През всичкото време директорката бе погълната от книгата си и не обели дума, но сега ме изгледа с такова недоволство, та аз разбрах, че с моя отказ тя бе изгубила хубава комисионна.

– Желаете ли името ви да остане в списъка? – попита тя.

– Ако обичате, госпожице Стопър.

– Наистина това ще бъде безполезно, щом така лекомислено се отказвате от такова добро място – каза тя гневно. – Едва ли бихме могли да ви намерим нещо по-добро. Сбогом, госпожице Хънтър.

Тя натисна един звънец на масата и прислужникът ме изведе.

– И тъй, господин Холмс, когато се върнах в квартирата си и в шкафа намерих твърде малко провизии и две-три разписки на масата, започнах да се питам дали не съм постъпила много глупаво. Въпреки всичко, ако тези хора имаха странни прищевки и очакваха да върша необикновени работи, поне заплащаха за тая своя ексцентричност. Много малко гувернантки в Англия получават 100 лири годишно. Освен това, за какво ми беше тая коса? Мнозина изглеждат по-добре с къси коси. Може би и аз щях да бъда сред тях. На следния, ден бях склонна да мисля, че съм направила грешка, а на последващия бях сигурна в това. Бях почти победила гордостта си, когато се завърнах в агенцията да питам дали мястото е още свободно, но там ме чакаше едно писмо от същия онзи господин. То е тук и аз ще ви го прочета:

„Замъка Копър Бийч, близо до Уинчестър Драга госпожице Хънтър,

Госпожица Стопър бе любезна да ми даде вашия адрес и аз ви пиша оттук, за да ви питам дали не сте променили решението си. Жена ми твърде много желае да дойдете, понеже е много доволна от описанието, което ѝ дадох за вас. Съгласни сме да ви плащаме по 30 лири за тримесечие или 120 лири годишно, за да ви обезщетим за малкото неудобство, което ще ви причинят прищевките ни. Пък и последните не са твърде големи. Жена ми особено харесва електриков цвят и би желала само сутрин да носите подобна рокля вкъщи. Няма да е необходимо обаче да правите разноски, за да си купите такава, тъй като ние имаме една рокля, която принадлежи на дъщеря ми Алис (тя сега е във Филаделфия) и предполагам, че ще ви отива много добре.

Колкото за косата, много съжалявам, тъй като през кратката ни среща не можах да не забележа особената ѝ прелест, но боя се, че по тази точка ще трябва да остана твърд. Надявам се, че увеличената заплата ще ви обезщети за загубата. Задълженията ви към детето са твърде леки. Постарайте се да дойдете. Аз ще ви посрещна в Уинчестър. Пишете с кой влак ще пътувате.

С почитание: Джефри Рукасел“

– Това е писмото, което току-що получих, и аз съм склонна да приема службата. Преди да направя последната стъпка, реших да ви съобщя за това и да искам вашия съвет.

– Щом като вече сте се съгласили да отидете, това решава въпроса – каза Холмс отсечено.

– Но не бихте ли ме посъветвали да се откажа?

– Признавам ви, че не бих желал да видя моя близка на тая служба.

– Какво означава всичко това, господин Холмс?

– О, нямам сведения, не мога да ви кажа. Може би вие сама сте си съставили вече мнение.

– Изглежда да има само едно възможно разрешение. Господин Рукасел ми се вижда много добър и благороден човек. Не е ли възможно жена му да е луда и от страх да не я вземат в лудницата, той да търпи всичките ѝ прищевки?

– Възможно е в действителност, както изглежда, това е най-вероятното предположение. Но във всеки случай предлага ви се приятно домакинство за едно младо момиче.

– Но парите, г-н Холмс, парите?

– Е, да, разбира се, парите са добри – доста добри. Нещо, което ме безпокои. Защо дават заплата 120 лири годишно, когато биха могли да си намерят подходящо лице за по-малко? Трябва да има някоя особена причина за това. Проблемът ви обещава да е доста интересен. Има нещо съвсем ново в някои от данните. В случай че се усъмните в нещо или ви застраши опасност...

– Опасност? Каква опасност предвиждате?

Холмс поклати мрачно глава.

– Ако успеем да я открием, тя ще престане да бъде опасност – каза той. – Но по всяко време, денем или нощем, една ваша телеграма ще ме доведе на помощ.

– Това е достатъчно. – Когато стана от стола, всичката загриженост бе изчезнала от лицето й. – Сега ще отида съвсем спокойна в Хампшир. Веднага ще пиша на господин Рукасел. Ще пожертвам бедната си коса доточера и утре ще потегля за Уинчестър. – След няколко благодарствени думи към Холмс тя се сбогува с нас и излезе.

– Изглежда, че младата дама е напълно в състояние да се грижи за себе си.

– Ще има нужда от това – мрачно каза Холмс. – Ако не съм сгрешил, няма да изминат много дни и ние ще чуем за нея пак.

Не мина много време и предсказанието на приятеля ми се изпълни. Само след две седмици, късно една нощ, получихме телеграма. Холмс отвори жълтия плик и като хвърли поглед на съдържанието, ми я подаде.

– Виж после разписанието на влаковете за Уинчестър – каза той и се върна към химическите си изследвания.

Известието бе кратко, но настоятелно.

„Моля бъдете утре по обяд в хотела «Черният лебед» в Уинчестър. Елате непременно. Изгубила съм ума си.“

– Ще дойдеш ли с мене? – попита Холмс.

– Бих желал.

– Тогава виж разписанието на влаковете.

– Има влак в девет и половина – казах аз, справяйки се с разписанието. – В Уинчестър пристига в единадесет и половина.

– Този е удобен. Тогава по-добре ще бъде да отложа анализата на ацетоните, тъй като утре може би ще трябва да бъдем в добро

състояние.

Към единадесет часа на другия ден ние приближавахме старата английска столица. През целия път Холмс се рови из сутрешните вестници, но след като минахме границата на Хампшир, той ги захвърли и започна да се любува на гледката. Беше хубав пролетен ден. Небето бе чисто. Само малки прозрачни бели облачета се движеха от запад към изток. Далеч към заоблените хълмове около Олдършот бяха започнали да се показват червените и сиви покриви на селските къщи сред буйна зеленина.

– Не е ли всичко тъй приятно и хубаво? – казах аз с ентузиазъм, но Холмс поклати мрачно глава.

– Знаеш ли, Уотсън – рече той, – едно от проклятията на ум като моя е да възприема всичко с оглед на специалността му. Ти гледаш тия пръснати къщи и си очарован от красотата им. Аз също ги гледам и единствената мисъл, която ми идва, е, че са самотни и че някой безнаказано може да извърши престъпление в тях.

– За Бога! – извиках аз. – Кой би помислил за престъпление в тия тихи и скромни домове?

– Тая мисъл винаги ме изпълва с известен ужас. Моето мнение, Уотсън, основано на опита ми, е, че и в най-долните и потайни пътища на Лондон престъплението не е взимало такива страшни размери, както в тая тиха околност.

– Ти ме ужасяваш.

– Но разсъжденията ми са твърде ясни. Силата на общественото мнение в града често може да допълни закона. Дори и в най-скритата уличка писъкът на едно измъчвано дете или шумът от произвола на пияницата ще възбудят съчувствие и негодуване у съседите, и при това пазителите на закона са винаги така близко, щото само една дума ще предизвика тяхната намеса. Но погледни тези самотни къщи, всяка разположена сред своите земи, по-голяма част от обитателите им са хора прости, които знаят твърде малко за закона. Помисли за проявите на жестокости и скрита нечестивост, която с години може да вирее в такива места. Ако тая дама, която ни моли за помощ, бе отишла да живее в Уинчестър, аз никога не бих се страхувал за нея. Разстоянието от пет мили ме кара да се страхувам. Но ето кулата на катедралата и скоро ще научим всичко, което госпожица Хънтър има да ни каже. „Черният лебед“ беше доста виден хотел на главната улица, не много далеч от гарата, и там намерихме младата дама да ни чака. Тя бе наела една приемна.

– Много се радвам, че дойдохте – каза тя енергично. – Това е

толкова любезно от ваша страна. Аз наистина не зная какво да правя. Съветът ви ще бъде безценен за мене.

– Моля разкажете ни какво се е случило.

– Ще ви разкажа всичко накратко, защото обещах на господин Рукасел да се завърна преди три часа. Тая сутрин получих позволение. Когато пристигнах, господин Рукасел ме посрещна и ме закара с колата си до замъка. Последният е разположен сред красива местност, но самият той не е красив. Представлява грамадно квадратно здание, разкъртено и зацапано, от влагата и лошото, време. Заобиколено от три страни с гора, а от четвъртата има поле, през което криволичи шосе и минава на около трийсет метра от предната врата. Мястото отпред принадлежи на замъка, но околните гори са част от владенията на лорд Садъртън.

Господинът ме закара до замъка; както винаги, бе твърде любезен и още същата вечер ме представи на жена си и детето си. Това, което ние с вас, господин Холмс, предполагахме в Лондон, не е вярно. Госпожа Рукасел не е луда. Тя е мълчалива бледолика жена, много по-млада от съпруга си и предполагам, че няма повече от трийсет години, докато той не е по-млад от четиридесет и пет. От разговора им узнах, че са женени от около седем години, че той е бил вдовец и че единственото дете от първата му жена била дъщеря му, която заминала за Филаделфия. Рукасел ми каза насаме, че причината, да ги напусне била неоснователната ѝ омраза към втората ѝ майка. Тъй като дъщерята не била по-млада от двацет години, може лесно да се допусне, че положението ѝ при една млада мащеха не е било твърде благоприятно.

Още от самото начало госпожа Рукасел ми стана безразлична. Лесно можеше да се види, че тя е всецяло отдадена на съпруга си и малкия си син. Светлосивите ѝ очи блуждаеха непрекъснато от единия към другия и тя отгатваше навреме и най-малките им желания и когато имаше възможност, ги изпълняваше. Той също бе внимателен към нея и изобщо изглеждаха щастливи. И все пак тая жена имаше някаква тайна скръб. Често я виждах потънала в мисли, с най-тъжно изражение на лицето, и нерядко я намирах в сълзи. Понякога мислех, че причината за това е извънредно лошият характер на детето. То е много буйно и, изглежда, намира голямо удоволствие в това да измъчва всяко създание, което е по-малко от него. Единственото неприятно нещо в къщата, което веднага ми направи впечатление, бе външният вид и държанието на слугите. Те са само двама – мъж и жена. Толър, съпругът, е груб и с непривлекателна външност, със сива коса и бакенбарди и постоянно мирише на алкохол. Откакто съм там, два пъти се е напивал и при все това

изглежда, че господин Рукасел не обръща никакво внимание на това.

Първите два дни след пристигането ми в замъка минаха много спокойно; на третия, точно преди закуска, госпожа Рукасел слезе долу и прошепна нещо на съпруга си.

– О, да – каза той, като се обърна към мене, – много ви благодаря, госпожице Хънтър, заедно изпълнихте прищявката ни и си отрязахте косата. Уверявам ви, че това ни най-малко не е загрозило външността ви. Сега искаме да видим как ще ви отива роклята с електриковия цвят. Ще я намерите поставена върху леглото във вашата стая.

Роклята, която бе приготвена за мене, имаше особен цвят. Беше направена от великолепна материя. Личеше много добре, че е носена и преди. Дори да ми бе правена по мярка, не би ми стояла така добре. Господин и госпожа Рукасел изказаха своето възхищение, като ме видяха. Дватама ме чакаха във всекидневната, която е много голяма, заема цялата предна част на къщата и има три прозореца, достигащи до пода. Един стол – беше поставен близо до централния прозорец, с гръб към него. Бях помолена да седна и господин Рукасел започна да се разхожда напред-назад, разказвайки много смешни истории. Не можете да си представите колко интересен бе той и аз се смях до сълзи. Госпожа Рукасел обаче очевидно няма чувство за хумор и дори не се усмихна, а седеше със скръстени ръце и печално изражение на лицето. След близо един час господин Рукасел внезапно забеляза, че е време за работа и че мога да сменя роклята.

Два дни по-късно същото представление се повтори. След като се смях от сърце на комичните истории на моя господар, той ми подаде един роман с жълти корици и като премести стола ми малко встрани, така че сянката ми да не пада върху страницата, помоли ме да му чета на глас. Четох близо десет минути, започвайки от средата на една глава, но внезапно, посред едно изречение, той ми заповяда да спра и да сменя дрехите си.

Можете да си представите, господин Холмс, колко ме озадачиха тя необикновени действия. Забелязах, че двамата винаги внимаваха да бъда с гръб към прозореца, така че аз бях изпълнена от желание да видя какво става зад гърба ми. Отначало изглеждаше невъзможно, но скоро открих начин. Ръчното ми огледало се бе счупило и ми хрумна да скрия едно парче в кърпичката си. На следния ден, както се смеех, сложих кърпичката пред очите си и с малки усилия успях да видя всичко, което ставаше зад мене. При първото поглеждане се разочаровах, понеже не видях нищо. Вторият път обаче забелязах един човек със син костюм да

стои на шосето и да гледа към нас. Обикновено шосето е доста оживено. Този човек обаче се бе облегал на оградата на замъка и ме гледаше вторачено. Смъкнах кърпичката си и когато погледнах, забелязах, че госпожа Рукасел ме гледа със странен изпитателен поглед. Не каза нищо, но съм сигурна, че се е досетила за огледалото. Тя стана веднага.

– Джефри – каза тя, – има един нахален човек на пътя, който гледа към госпожица Хънтър.

– Не е ли някой ваш приятел, госпожице Хънтър? – запита той.

– Не, не познавам никого от тоя край.

– Боже мой, какъв нахалник! Моля обърнете се и му направете знак да си отиде.

Аз сторих това и в същия момент госпожа Рукасел свали транспаранта на прозореца. Това стана преди една седмица и оттогава не са ме карали да седя пред прозореца, нито да обличам синята рокля, нито съм виждала младия човек на пътя.

– Моля продължете – каза Холмс. – Вашият разказ обещава да бъде много интересен.

– Страхувам се, че ще го намерите малко разпокъсан и едва ли ще откриете връзка между различните случки. Още първия ден, когато пристигнах в замъка, господин Рукасел ме заведе до една малка постройка близо до вратата на кухнята. Когато се приближихме, чух тракане на верига и шум от движението на голямо животно.

– Погледнете отгук – каза господин Рукасел, показвайки ми една цепнатина между дъските. – Не е ли красиво?

Аз погледнах и забелязах две блестящи очи и някаква грамадна маса, свита в тъмнината.

– Не се страхувайте – каза моят господар, смеейки се на страха ми. – Това е моето куче Карло – порода мастиф. Наричам го мое, но само прислужникът Толър може да се справи с него. Храним го веднъж на ден, но и тогава не му даваме достатъчно, за да бъде винаги лют като синап. Толър го отвързва всяка нощ и Господ да е на помощ на грешника, който би се изпречил на пътя му. За Бога, в никой случай не прекривайте прага нощем, защото това може да ви струва живота.

Предупреждението не бе напразно, понеже два дни по-късно, към два след полунощ, се случи да гледам през прозореца на спалнята ми. Беше красива лунна нощ, тревата пред къщата бе като посребрена и бе ясно като ден. Стоях завита, наслаждавайки се на красивата гледка, когато почувствах, че нещо се движи в сянката на сградата. Когато излезе на лунната светлина, видях, че това бе едно гигантско куче, голямо

като теле, кафяво, с увиснала челюст и черна муцуна. То премина по тревата и изчезна в сянката на съседните дървета. Тоя страшен мълчалив часовой накара кръвта ми да изстине, което, предполагам, никой крадец не би успял да стори.

Сега ще ви разправа една твърде необикновена случка. Отрязаната си коса бях поставила свита в дъното на куфара. Една вечер, след като детето си бе легнало, започнах да се забавлявам, като разглеждах покъщнината на стаята и поставях в ред нещата си. В стаята имаше един стар шкаф с чекмеджета, горните две на който бяха празни и отворени, а най-долното бе заключено. Първите две напълних с бельото си и понеже имах да изваждам още някои работи, почувствувах нужда да използвам третото. Дойде ми наум, че може да е заключено по погрешка. Взех връзката с ключовете и се опитах да го отворя. Още първият ключ стана и чекмеджето се отвори. Вътре имаше само едно нещо. Това бе моята коса.

Взех я и я разгледах. Имаше същият цвят и същата дебелина. Но как можеше косата ми да е затворена в чекмеджето? С разтреперани ръце отворих куфара си, разрових нещата и извадих от дъното моята собствена коса. Взех двете коси и ви уверявам, че бяха напълно еднакви. Не е ли странно? Колкото и да мислих, нищо не можах да си обясня. Върнах чуждата коса в чекмеджето и не казах нищо на господарите си, тъй като почувствувах, че съм извършила грешка с отваряне на чекмеджето, което те бяха заключили.

По природа съм наблюдателна и скоро успях да си съставя план на цялата къща. Имаше едно крило на замъка обаче, което, изглежда, бе необитаемо. Една врата, разположена срещу стаята на прислугата, водеше към това отделение, но тя винаги бе заключена. Един ден, слизайки по стълбите, срещнах господин Рукасел да излиза от тази врата с ключове в ръка и много странно изражение на лицето. Страните му бяха зачервени, веждите сбърчени, вените на челото изпъкнали от гняв. Той заключи вратата без да продума, нито да ме погледне.

Това възбуди любопитството ми и когато излязох да се разходя с детето, минах по една алея, откъдето можеха да се видят прозорците на тая част на замъка. Последните бяха четири, три от които бяха просто мръсни, а четвъртият – затулен с капаци. Явно бе, че никой не живееше там. По-късно господин Рукасел дойде при мене, любезен както винаги, и се извини за неотдавнашната си небрежност, която той отдаде на грижите за търговските си работи. Аз го уверих, че не съм се обидила.

– Впрочем – казах аз – изглежда, че имате доста свободни стаи в

онова крило, а една от тях дори има на прозорците си капаци.

Той изглеждаше изненадан и малко учуден от забележката ми.

– Обичам да се занимавам с фотографии – каза той. – Там е тъмната ми стаичка. Но, Боже мой, на каква наблюдателна госпожица сме попаднали! Кой би повярвал това?

Говореше с шеговит тон, но когато ме погледна, разбрах, че в очите му нямаше шега. Там прочетох: подозрение, скрит гняв, но не и шега.

И тъй, господин Холмс, от момента, когато разбрах, че в тия стаи има нещо, което не трябва да зная, обзе ме силно желание да разгледам всичко.

Едва вчера ми се удаде такъв случай. Мога да ви кажа, че освен господин Рукасел, Толър и жена му също намират някаква работа в тия усамотени стаи. Напоследък слугата се бе отдал на пиене и снощи бе намерен пиян. Минавайки покрай вратата на забраненото крило, забелязах ключа в ключалката. Нямаше съмнение, че той го бе забравил. Господарите ми бяха долу и тъй случаят бе чудесен. Обърнах внимателно ключа, отворих вратата и се промъкнах вътре.

Пред мене имаше къс коридор, който завиваше малко по-надолу. Зад тоя завой имаше три врати в една линия, първата и третата от които бяха отворени. Те водеха в прашни и празни стаи, едната с два прозореца, а другата с един. Бяха толкова прашни, щото вечерната светлина едва проникваше в тях. Средната врата бе заключена, до ключалката бе завинтена голяма халка, през която бе прокарано желязо, заключено от едната страна с катанец за една халка, от другата завързано със здрава тел. Заключената врата отговаряше на затуления с капак прозорец и при все това от светлината, която идваше под вратата, се виждаше, че в стаята не бе тъмно. Като стоях така в коридора, гледайки заключената врата и чудейки се каква тайна може да се крие зад нея, внезапно чух шум от стъпки в стаята и видях една сянка да прекосява тясната ивица светлина, която проникваше между вратата и стената. Ужасен страх ме обзе при тая гледка, господин Холмс. Силно обтегнатите ми нерви не издържах и аз се впуснах да тичам – тичах, като че някоя призрачна ръка ме дърпаше отзад. Втурнах се през коридора, преминах вратата и попаднах право в ръцете на господин Рукасел, който чакаше отвън.

– Тъй – каза той усмихнат. – Значи вие сте били това. Така си и помислих, когато видях вратата отворена.

– О, аз съм тъй уплашена – казах, задъхвайки се.

– Моя мила госпожице! Моя мила госпожице! – Не можете да си представите колко мило ме успокояваше. – Какво ви е уплашило, моя

мила госпожице?

Но гласът му бе малко пресилен. Разбрах това и застанах нащрек.

– Сглупих, че отидох в празното крило – отговорих аз. – Но там е тъй самотно и зловещо при тая слаба светлина, щото се изплаших и избягах.

– Само това ли? – попита той, като ме погледна строго.

– Защо! А вие какво си мислите? – запитах аз.

– Защо според вас съм заключил тая врата?

– Не зная.

– За да не могат да влизат хора, които нямат работа там. Виждате ли? – Той продължаваше най-любезно да се смее.

– Но ако бях знаела...

– Е, сега нали знаете? И ако още веднъж прекрачите тоя праг – тук за миг усмивката му стана гневна и той ме смрази с демонското си изражение, – ще ви хвърля на кучето.

Бях така изплашена, че не зная какво съм направила. Не помня как се намерих, цяла трепереща, на леглото. Тогава си спомних за вас, господин Холмс. Невъзможно ми бе да живея повече там без съвета на някой приятел. Страхувах се от къщата, от този мъж, от жената, от слугите, дори от детето. Всички ми се струваха ужасни. Разбира се, бях напълно свободна да избягам, но любопитството ми бе така силно, както и страхът. Скоро реших какво да правя. Трябваше да ви телеграфирам. Сложих си шапката и палтото, отидох до станцията, която е на около половин миля от къщата, изпратих ви телеграма и се върнах успокоена. Когато наближих вратата, страшна мисъл ми мина през ума: Ами ако кучето е отвързано? Но си спомних, че в онази вечер Толър се бе напил до безчувственост, а пък знаех, че той бе единственият човек, който имаше власт над кучето и който би се осмелил да го освободи.

Влязох необезпокоена в стаята си и прекарах цялата нощ будна. Тази сутрин лесно получих разрешение да дойда в Уинчестър, но трябва да се завърна преди три часа, тъй като господин и госпожа Рукасел ще правят посещение и ще се върнат късно през нощта, а през тяхното отсъствие ще трябва да се грижа за детето. Това е всичко, господин Холмс. Ще ви бъда крайно признателна, ако ми кажете какво означава всичко и най-вече – какво трябва да правя по-нататък.

Ние двамата изслушахме с учудване тая необикновена история. Сега приятелят ми стана и започна замислено да се разхожда напред-назад.

– Толър пиян ли е? – запита той.

– Чух жена му да казва на госпожа Рукасел, че не могла с нищо да

му помогне.

– Това е добре. И Рукаселови излизат тая вечер?

– Да.

– Имате ли зимник с добра заключалка?

– Да, зимникът с виното.

– През цялото това време вие сте действували като храбро и събудено момиче, госпожице Хънтър. Мислите ли, че можете да извършите още един подвиг?

– Ще се опитам. Какъв?

– Приятелят ми и аз ще бъдем в замъка в седем часа. По това време Рукаселови ще са излезли и се надявам, че Толър няма да е в състояние да действува. Остава само госпожа Толър, която може да вдигне тревога. Ако можете да я изпратите в зимника по някаква работа, това много ще ни улесни.

– Ще го сторя.

– Отлично. Доколкото мога да схвана, има само едно възможно обяснение. Вие сте били заведена там, за да представлявате някого. А човекът е затворен в онази стая. Няма съмнение, че това е госпожица Алис Рукасел, за която доколкото си спомням, се предполага, че е заминала за Америка. Вие сте били избрана, тъй като по ръст, фигура и цвят на косата напълно приличате на нея. Косата на момичето е отрязана поради някаква болест, която, предполагам, е прекарало и, разбира се, затова и вашата е трябвало да бъде пожертвувана. По една случайност вие сте попаднали на нейната коса. Човекът на пътя несъмнено е бил някой неин приятел – вероятно годеникът ѝ, и понеже сте носели нейната дреха, приличали сте на нея и от вашия смях, а по-късно от жеста ви той е трябвало да се убеди, че госпожица Рукасел е напълно щастлива и повече не се нуждае от вниманието му. Нощем кучето е било отвързвано, за да му попречи да се срещне с вас.

– Уверена съм, че сте напълно прав, господин Холмс. Хиляди неща, които си спомням сега, ме карат да мисля, че сте прав. О, нека не губим нито минута и да помогнем на това нещастно създание.

– Трябва да бъдем предпазливи, защото имаме работа с един крайно хитър човек. До седем часа нищо не можем да направим. Тогава ще дойдем при вас и ще се опитаме да разкрием тайната.

Точно в седем часа ние влязохме в замъка. Госпожица Хънтър ни посрещна усмихната.

– Успяхте ли? – попита Холмс.

Глух удар долетя някъде от долу.

– Това е госпожа Толър в зимника – каза тя. – Съпругът ѝ спи в кухнята. Ето ключовете, които взех от слугите.

– Добре сте сторили – каза Холмс с ентузиазъм. – Сега ни водете.

Изкачихме стълбите, отключихме вратата, прекосихме коридора и се намерихме пред заключената врата. Холмс отрязва въжето и махна желязото. Опита разни ключове, но без успех. Никакъв звук не идваше отвътре; лицето на Холмс се помрачи.

– Дано не сме закъснели – каза той. – Хайде, Уотсън, подложи рамо тук и да видим не може ли да влезем сами.

Вратата бе стара и под напора ни се откърти. Двамата се втурнахме в стаята, но тя бе празна. Нямаше никакви мебели освен едно твърдо легло, малка маса и кошница с бельо. На тавана имаше прозорец, който бе отворен.

– Някакво престъпление е извършено тук – каза Холмс. – Тоя приятел е предугадил намеренията на госпожица Хънтър и е отвлякъл жертвата си.

– Но как?

– През прозореца. Сега ще видим как е постъпил. – С моя помощ той се изкачи на покрива. – Ето края на една дълга стълба, опряна о стяхата.

– Но това е невъзможно – каза госпожица Хънтър. – Стълбата си беше там, когато Рукаселови излязоха.

– Той се е върнал и го е извършил. Хитър и опасен човек е той. Не ще се изненадам, ако стъпките, които чувам, се окажат негови. Струва ми се, Уотсън, че ще бъде по-добре да приготвим револверите си.

Думите едва излязоха от устата му и ето че един грамаден човек се появи на вратата с пръчка в ръка. При вида му госпожица Хънтър изписка и се дръпна до стената, Шерлок Холмс се изпречи пред него.

– Престъпнико, къде е дъщеря ти? – каза той.

Онзи обърна с поглед стаята и спря на таванския прозорец.

– Аз трябва да ви питам това, разбойници такива. Шпиони и крадци! Хванах ви, нали? Сега сте в ръцете ми. Ще ви науча.

Той се обърна и с все сила се спусна по стълбите.

– Отиде за кучето – извика госпожица Хънтър.

– Револверът ми е тук – каза аз.

– По-добре да затворим предната врата – каза Холмс.

И всички се спуснахме към стълбите. Едва бяхме стигнали входа, когато чухме воя на кучето и агонизиращ писък, който, смрази кръвта ми. Един възрастен човек, олюлявайки се, се дотърпи до една врата.

– Боже мой! – извика той. – Някой е пуснал кучето. От два дена не е хранено. Бързо! Бързо! Или ще е късно.

Холмс и аз се впуснахме навън, последвани от Толър. Когато излязохме пред къщата, видяхме грамадното животно, надвесено над господаря си, с муцуна, впита в гърлото му. Последният се гърчеше и пишеше на земята. Аз изтичах и изпразних револвера в главата на животното, то падна, но белите му зъби още стискаха гърлото. С голям труд ние ги разделихме и отнесохме човека жив, но страшно обезобразен, в къщата. Положихме го върху канапето в приемната и след като изпратих изтрезнелия вече Толър да съобщи новината на жена си, опитах се да облека болката на пострадалия. Съветвахме се около него, когато вратата се отвори и една висока слаба жена влезе в стаята.

– Госпожа Толър – извика госпожица Хънтър.

– Да, госпожице. Господин Рукасел ме пусна, когато се върна и преди да дойде при вас. Е, госпожице, жалко, че не ми казахте за намеренията си, защото можех да ви предупредя, че всичко ще бъде напразно. Бих го сторила по-рано, ако не бях в зимника, но знайте, че винаги съм била вярна на госпожица Алис?

– Ха – извика Холмс, гледайки я строго. – Ясно е, че госпожица Толър знае за тая работа повече от всеки друг.

– Да, господине, зная и съм готова да ви разкажа всичко.

– Тогава, моля, седнете и ни разкажете, тъй като има някои работи, които още не са ми ясни.

– Откакто баща ѝ се ожени повторно, тя не бе никак щастлива. Родителите ѝ я пренебрегваха и положението ѝ се влоши от момента, когато срещна господин Фаулър в дома на една своя приятелка. Доколкото зная, тя има право на майчиното си наследство, но понеже е била винаги тиха и покорна, не спомена нищо за това, а остави всичко в ръцете на господин Рукасел. Той знаеше, че няма защо да се страхува от нея, но когато схвана, че ако тя се ожени, съпругът ѝ ще иска да вземе всичко, което законът им дава, той реши най-напред да осигури себе си. Ето защо поиска от нея да му подпише едно писмо, в смисъл че дори тя да се ожени, той да може да разполага с парите ѝ. Когато му отказала, той продължи да я тормози, докато момичето се разболя от мозъчна треска и шест седмици бе с единия крак в гроба. Най-сетне оздравя, но приличаше на сянка. Поради болестта красивата ѝ коса трябваше да бъде отрязана. Но това не разколеба младия човек и той продължаваше да я ухажда.

– Е – каза Холмс, – струва ми се, че казахте достатъчно. Аз мога да

извлека останалото. Навярно тогава господин Рукасел я е затворил.

– Да, господине.

– И е взел госпожица Хънтър от Лондон, за да се отърве от неприятното присъствие на господин Фаулър.

– Точно тъй.

– Но господин Фаулър е много добър и щедър човек – каза госпожа Толър скромно.

– И по този начин е уредил нещата така, че вашият благоверен съпруг да не чувства липса на вино и да намери стълба в момента, когато господарят ви излезе.

– Всичко се случи точно както казвате, господине.

– Ние ви дължим голяма благодарност, госпожо Толър, тъй като вие ни изяснихте почти всичко. Но ето местният лекар и госпожа Рукасел. Мисля, че ще бъде по-добре да съпроводим госпожица Хънтър до Уинчестър. Положението ни сега ще бъде доста подозрително.

Тъй бе разкрита тайната на мрачния замък.

КРАЙ

© 1992 А. Атанасов, превод от английски

Arthur Conan Doyle
The Adventure of the Copper Beeches, 1892

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008

Публикация

Артър Конан Дойл
МЕМОАРИТЕ НА ШЕРЛОК ХОЛМС
разкази
Том I

Arthur Conan Doyle
The Adventures of Sherlock Holmes
А. Атанасов, Д. Симидов, Л. Весов – преводачи, 1992 г.

Редактор Иванка Савова
Художник на илюстрацията на корицата Веселин Павлов
Художник-редактор Веселин Христов
Технически редактор Бонка Лукова
Коректори Надя Костуркова, Мая Поборникова-Ночева

Английска, I издание
Издателски № 3018
Формат 84/108/32
Печатни коли 17,00
Издателски коли 14,28
Излязла от печат на 30. IV. 1992 г.

Компютърен набор и монтаж ДФ „Христо Г. Данов“ – Пловдив
Печат ДФ „Полиграфия“ – Пловдив

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7295>]